

Dijital İstifçilik Ölçeği Türkçe Formu'nun Psikometrik Özellikleri

The Psychometric Properties of the Turkish Form of the Digital Hoarding Scale

Çiğdem BERBER ÇELİK¹
Feridun KAYA²

¹Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi,
Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri
Bölümü, Rize, Türkiye

²Atatürk Üniversitesi, Edebiyat
Fakültesi, Psikoloji Bölümü,
Erzurum, Türkiye

Geliş Tarihi/Received: 25.05.2023

Kabul Tarihi/Accepted: 15.06.2023

Yayın Tarihi/Publication Date: 28.12.2023

Sorumlu Yazar/Corresponding Author:
Çiğdem BERBER ÇELİK
E-mail: cigdem.berbercelik@erdogan.
edu.tr

Atif: Berber Çelik, Ç., & Kaya, F. (2023).
Dijital istifçilik ölçeği Türkçe formu'nun
psikometrik özellikleri. *Journal of
Literature and Humanities*, 71, 109-115.

Cite this article as: Berber Çelik, Ç., &
Kaya, F. (2023). The psychometric
properties of the Turkish form of the
digital hoarding scale. *Journal of
Literature and Humanities*, 71, 109-115.

Content of this journal is licensed under a
Creative Commons Attribution-
NonCommercial 4.0 International License.

ÖZ

Bu araştırmanın amacı, Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanma çalışmasının yapılmasıdır. Bu amaçla yürütülen araştırmanın çalışma grubunu yaşları 18 ile 38 arasında ($X=21,50$, $Sd=2,67$) bulunan 408'i (%75,5) kadın, 136'sı (%25,5) erkek toplam 544 yetişkin bireyden meydana gelmektedir. Araştırmada ölçüt ölçek geçerlik çalışması kapsamında veri toplama araçları olarak Obsesif Kompulsif Envanteri-Gözden Geçirilmiş Formu, Sürekli Kaygı Envanteri ve Biriktirme Envanteri Gözden Geçirilmiş Formu kullanılmıştır. Araştırmada faktör yapısını doğrulamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi (DFA), belirlenen ölçütlerle ilişkisini ortaya çıkarmak amacıyla korelasyon analizlerinden yararlanılmıştır. Yürütülen DFA sonucunda Dijital İstifçilik Ölçeği'nin iki boyutlu yapısının Türk örneklem üzerinde doğrulandığı ifade edilebilir ($\chi^2=115,75$, $Sd=34$, $\chi^2/Sd=3,40$, $NFI=0,996$, $CFI=0,997$, $RMSEA=0,066$ ve $SRMR=0,036$). Ölçüt bağıntılı geçerliliğinin belirlenmesi amacıyla yapılan korelasyon analizi sonucunda dijital istifçiliğin silme zorluğu ve biriktirme boyutları ile biriktirme ve obsesif-kompulsif belirtiler arasında yüksek düzeyde, sürekli kaygı ile orta düzeyde pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu hesaplanmıştır. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin güvenilirlik analizleri sonucunda ise iç tutarlık katsayısı silme zorluğu alt boyutu için (α) .92 ve biriktirme alt boyutu için (α) .76 olarak belirlenmiştir. Elde edilen bulgular alan yazın ışığında tartışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Dijital istifçilik, istifleme bozukluğu, dijitalleşme

ABSTRACT

The aim of this research was to adapt the Digital Hoarding Scale to Turkish culture. The study group of the research conducted for this purpose consists of a total of 544 adult individuals, 408 (75.5%) women and 136 (25.5%) men, aged between 18 and 38 ($X=21.50$, $Df=2.67$). In the research, the Obsessive Compulsive Inventory-Revised Form, Trait Anxiety Inventory, and the Hoarding Inventory Revised Form were used as data collection tools within the scope of the criterion scale validity study. Within the scope of the research, confirmatory factor analysis (CFA) was used to verify the factor structure, and correlation analyses were used to reveal its relationship with the determined criteria. As a result of the CFA, it can be stated that the two-dimensional structure of the Digital Hoarding Scale was confirmed on the Turkish sample [$\chi^2=115.75$, $Df=34$, $\chi^2/Df=3.40$, Normed Fit Index (NFI)=0.996, Comparative Fit Index (CFI)=0.997, Root Mean Square Error of Approximation (RMSEA)=0.066, and Standardized Root Mean Square Residual (SRMR)=0.036]. Correlation analysis performed to determine criterion-related validity in the study demonstrated that there were high-level positive correlations between digital hoarding's difficulty deleting and hoarding dimensions and between hoarding and obsessive-compulsive symptoms and moderately positive correlations with trait anxiety. According to the reliability analysis of the Digital Hoarding Scale, the internal consistency coefficient was determined as (α) 0.92 for the deletion difficulty sub-dimension and 0.76 for the accumulating sub-dimension. The findings were discussed in the light of the literature.

Keywords: Digital hoarding, hoarding disorder, digitalization

Giriş

Nesnelerin toplanması ve biriktirilmesi, birçok insan için normal bir davranış hatta bir hobi olabilir. Diğer insanların herhangi bir şekilde değer vermedikleri veya değerli görmedikleri nesnelere kurtulmada

veya onları atmada zorluklar yaşanmaya başlandığında, direnç gösterildiğinde ve bu nesnelere duygusal bağlar kurulduğunda artık bu davranış normallikten çıkmaya başlamaktadır (Yorulmaz, 2015). Bu aşırı toplama biçimi, önceden obsesif kompulsif bozukluğun (OKB) bir çeşidi olarak ele alınmıştır (Morrison, 2014). Fakat son yıllarda, biriktirme ve OKB'nin birbirinden farklı bilişsel, davranışsal ve biyolojik mekanizmalara göre çalıştığı düşünülmektedir (American Psychiatric Association, 1994). Bu nedenle istifleme (biriktirme) bozukluğu, Ruhsal Bozuklukların Tanısal ve Sayımsal El Kitabı 5. basım (DSM-5) ile birlikte ilk kez ayrı bir tanı kategorisinde (obsesif- kompulsif bozukluk ve ilişkili bozukluklar kategorisi altında) yer almıştır (APA, 2013). İstifleme (aşırı toplama ve biriktirme), hiçbir değeri olmayan ya da sınırlı değere sahip çok sayıda nesneyi biriktirmek, bu nesnelere atmakta zorlanma ve bu durumdan ötürü işlevsellikte önemli bozulmaların yaşanabileceği bir rahatsızlık olarak ele alınmaktadır (Frost & Hartl, 1996). Biriktirilen eşyaların atılması ya da kaybedilmesi durumunda korku ve endişe duyulmakta, bununla birlikte günlük işlevlerin yerine getirilmesi noktasında da sorunlar yaşanmaktadır (Morein-Zamir ve ark., 2014).

İçinde bulunduğumuz zaman dilimi, internet ve internetle ilişkili diğer teknolojik araçların kullanımlarının çok yoğun olduğu dijital dünyanın hayatlarımızda vazgeçilmez olduğunu göstermektedir. Dijitalleşme ile birlikte birçok kavramda dijitalleşme doğru evrimleşmektedir. Yukarıda bahsedilen istifçilik, dijital dünya içinde benzer şekillerde yine bir sorun olarak yaşanmakta ve bu durum dijital istifçilik olarak nitelendirilmektedir. Yaşamların dijital hâle geldiği ve benlik gelişiminin dijital varlıklara kadar uzandığı düşünüldüğünde dijital istifleme-nin varlığı şaşırtıcı gelmemektedir (Cushing, 2013).

Dijital istifçilik; dijital dosyaların, sonunda strese ve düzensizliğe neden olan perspektif kaybı noktasına kadar birikmesi şeklinde tanımlanmaktadır (van Bennekom ve ark., 2015). Dijital ortamda istifleme çok daha kolay olmasının teknolojinin sunduğu avantajlarla ilişkisi bulunmaktadır (Saxena, 2011). Kişisel ve kurumsal teknolojilerin erişilebilirliği (Ayyagari ve ark., 2011); akıllı telefon, bilgisayar, tablet, sosyal medya gibi teknolojilerle farklı formatlarda dijital içerik elde etme potansiyeli (Luxon ve ark., 2019); sifıra yakın veri depolama maliyetiyle birlikte depolama kapasitesini dikkate almadan dijital içeriği daha fazla edinme, paylaşma ve depolama kolaylığı (Sedera ve ark., 2022) insanların bir yığın belge, fotoğraf, video, e-posta, çeşitli müzik ve film dosyaları biriktirmesi için yeni yollar açmıştır (Neave ve ark., 2019). Edinme kolaylığının insanlara sunulması aslında onları biriktirme davranışına doğru da itmektedir. Bunun yanı sıra, insanlar biriktirdikleri dijital veriye nasıl tepki vereceklerini tam olarak bilemezler. Bu durum, düzensizlik ve stresle sonuçlanabilir ve ileriye görme güçlüğüne yol açabilir, silinme korkusuyla biriktirmeye daha eğilimli hâle gelebilirler (van Bennekom ve ark., 2015).

Dijital istifleme fiziksel yaşam alanları üzerindeki etkisine yönelik bir araştırmaya henüz rastlanmamış olmasına rağmen kişisel ve profesyonel yaşam yine de bu tür davranışlardan etkilenebilir (Gormley & Gormley, 2012). Konuyla ilgili yapılan çalışmaların çok az olduğu ve bu çalışmaların da daha çok vaka araştırmaları olduğu bilinmektedir (van Bennekom ve ark., 2015; Sweeten ve ark., 2018; Vitale ve ark., 2018). Literatürdeki ilk çalışma, van Bennekom ve ark. (2015) tarafından dijital fotoğrafların istiflenmesine takıntılı hâle gelen fiziksel bir istifçi vakası olarak bildirilmiştir. İstifçi, birçoğu birbirine benzese de anıları geri getirdikleri için dijital dosyalarını silmekte zorluk çektiğini belirtmiştir. Dijital dosyalarına yüksek düzeyde bağlılık göstermekte ve binlerce görüntüyü organize etmek için harcadığı zaman, günlük işleyişini de olumsuz bir şekilde etkilemiştir. Yapılan ilk çalışma ve sonrakilerden elde edilen niteliksel veriler, dijital istifleme davranışını doğru bir şekilde belirleme ve ölçme yeteneğinin şu anda eksik olduğunu göstermektedir. Aynı şekilde, mevcut literatür belirli ortamlardaki belirli davranışlara ilişkin iç görü sağlarken, dijital istifçilik kavramını geniş bir şekilde ele almamaktadır. Bu önerilerden yola çıkarak, Neave ve ark. (2019) dijital istifçilik davranışını ölçmek için iki bölümden oluşan bir anket (Dijital Davranışlar Anketi) tasarlamışlardır. Birinci bölümde, fiziksel biriktirmenin iki temel bileşenini (biriktirme ve atma zorluğu) değerlendiren "Dijital İstifçilik Anketi" ve ikinci bölümde ise işyerlerinde dijital istifçiliğin kapsamını ölçen "İş Yerinde Dijital Davranışlar Anketi" bulunmaktadır. Bu ölçme araçları, bir dizi ortamda ve bir dizi dijital veri türünü kapsayan dijital istifleme davranışlarının ve potansiyel olumsuz sonuçlarını araştırabilmek adına önemli bir başlangıç noktası sunmaktadır. Dijital istifleme davranışını ve yaygınlığını anlayabilmek adına bu tarz psikometrik ölçme araçlarının farklı kültürlerde de geliştirilmesi ya da uyarlanması önemli ve gereklidir. Bu bilgilerden yola çıkarak araştırmada, Neave ve ark. (2019) tarafından geliştirilen "Dijital Davranışlar Anketi"nin birinci bölümü olan "Dijital İstifçilik Anketi"nin geçerlik ve güvenilirlik analizleri yapılarak ölçeğin Türk kültürüne uyarlanması amaçlanmıştır. Bu şekilde, Türk popülasyonunda aşırı birikim ve dijital verilerin silinmemesi ile ilgili sorunların ne ölçüde mevcut olduğu ölçülebilecektir.

Yöntem

Çalışma Grubu

Çalışmanın katılımcıları, 408'i (%75,5) kadın, 136'sı (%25,5) erkek toplam 544 yetişkin bireyden meydana gelmektedir. Çalışma grubunu oluşturan bireylerin yaşları 18 ile 38 arasında bulunmuştur ($X=21,50$, $S=2,67$). Katılımcıların %64,5'inin (351 kişi) üniversite eğitimlerine devam ettikleri, %35,5'inin (193 kişi) üniversite mezunu oldukları belirlenmiştir. Araştırma formunda yapılacak bir sonraki çalışmaya gönüllü katılım sağlamak isteyen 91 öğrenciye Dijital İstifçilik Ölçeği tekrar uygulanmış, test tekrar test güvenilirliği tespit edilmiştir. Alan yazın incelendiğinde faktör analitik çalışmalarda, ölçülen her bir gösterge değişken için 15 birimlik bireylerden veri elde edilmesinin uygunluğundan söz edilmektedir (Stevens, 2009). Söz konusu kriterler incelendiğinde araştırma kapsamında ulaşılan 544 kişilik araştırma grubunun yapılacak çalışmalar için yeterli olabileceği söylenebilir. Bu çalışma için etik kurul onayı Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nden (Tarih: 28.12.2022, Sayı: 2022/312) alınmıştır.

Veri Toplama Araçları

Kişisel Bilgi Formu

Katılımcıların cinsiyet, yaş ve eğitim düzeyleri hakkında bilgilerin toplanması amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulmuştur.

Dijital İstifçilik Ölçeği

Bireylerin dijital dosyaların sonunda strese ve düzensizliğe neden olan perspektif kaybı noktasına kadar biriktirilmesini değerlendirmek amacıyla Neave ve ark. (2019) tarafından geliştirilmiştir. Ölçekte silme zorluğu alt boyutuna ilişkin altı madde, biriktirme alt boyutuna

ilişkin dört maddeden olmak üzere toplam 10 madde bulunmaktadır. Ölçek 1-hiç ile 7-çok fazla aralığında 7'li Likert tipi şeklinde puanlanmaktadır. Ölçeğin geçerlik çalışmaları için yürütülen faktör analizi sonucunda faktör yük değerleri silme zorluğu alt boyutu için .71 ile .90 aralığında, biriktirme alt boyutu için ise .64 ile .89 aralığında oldukları belirlenmiştir. Ölçeğin güvenilirliğine yönelik yürütülen analizler sonucunda silme zorluğu alt boyutu için iç tutarlık katsayısının (α) .95, biriktirme alt boyutu için iç tutarlık katsayısının ise (α) .87 olduğu belirlenmiştir. Ölçeğin iki boyutu arasındaki ilişki ise ($r = .76$) olarak hesaplanmıştır. Ölçeğin puanlanması silme zorluğu boyutu için en düşük 6 ile en yüksek 42, biriktirme boyutu için en düşük 4 ile en yüksek 28 puan şeklindedir. Ölçekten alınabilecek yüksek puanlar dijital istifçilik düzeylerinin yüksek olduğunu ifade etmektedir.

Obsesif Kompulsif Envanteri-Gözden Geçirilmiş Form

Obsesif-kompulsif bozukluğun ana belirti boyutlarıyla ilişkili sıkıntıyı değerlendirmek için geliştirilmiş orijinal aracın 18 maddelik kısaltılmış versiyonudur (Foa ve ark., 2002). Ölçekten elde edilen yüksek toplam puanlar, obsesif-kompulsif semptomlardan daha fazla sıkıntı olduğunu göstermektedir. Ölçek 18 maddeden oluşmakta 5'li Likert olarak değerlendirilmektedir. Ölçek biriktirme, düzen, zihinsel nötrleştirme, obsesyonlar, kontrol ve temizlik olarak ifade edilen altı boyuttan meydana gelmektedir. Ölçeğin üniversite öğrencilerine yönelik uyarlama çalışması Yorulmaz ve ark. (2015) tarafından yapılmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizleri incelendiğinde ölçeğin tamamı için iç tutarlık katsayısının (α) .90 olduğu görülmüştür. Bu araştırma kapsamında katılımcılardan elde edilen verilerde ölçeğin tamamının iç tutarlık katsayısı ise (α) .90 olarak hesaplanmıştır.

Sürekli Kaygı Envanteri

Bireylerin kaygı düzeylerini değerlendirmek amacıyla Spielberger ve ark. (1970) tarafından geliştirilmiştir. Ölçek 20 maddeden oluşmakta ve 4'lü Likert olarak puanlanmaktadır. Ölçme aracından alınan puan yükseldikçe kaygı düzeyi de yükselmektedir. Ölçme aracının Türk kültürüne uyarlama çalışması LeCompte ve Öner (1975) tarafından yapılmıştır. Türk kültüründe uyarlanması yapılan ölçme aracının test tekrar test güvenilirlik katsayısı .71 ile .86 arasında olduğu belirtilmiştir. İç tutarlık güvenilirliği ise .94 ile 96 arasında bulunmuştur (Öner, 2012). Bu araştırma kapsamında örneklemden toplanan verilerde ölçeğin tamamının iç tutarlık katsayısı ise (α) .89 olarak hesaplanmıştır.

Biriktirme Envanteri Gözden Geçirilmiş Formu

Envanter bireylerin kompulsif biriktirme davranışını değerlendirmek için Frost ve ark. (2004) geliştirilmiştir. Ölçek 5'li Likert tipi, 23 maddelik bir ölçme aracıdır. Ölçek atmada zorluk, edinme/alma ve eşya kalabalığı olarak üç alt faktörden meydana gelmektedir. Ölçme aracının iç tutarlık katsayısı ölçeğin tümü için (α) .94 olarak hesaplanmıştır. Ölçme aracının Türk kültürüne uyarlama çalışması Demirhan ve Yorulmaz (2012) tarafından tamamlanmıştır. Yürütülen çalışmada ölçme aracının iç tutarlık katsayısı ölçeğin tümü için (α) .86 olarak belirtilmiştir. Bu çalışmada ölçeğin toplamı için iç tutarlık katsayısı (α) .93 olarak hesaplanmıştır.

Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türk Kültürüne Uyarlanması

Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlanma çalışmasının yapılabilmesi amacıyla ilk olarak sorumlu yazar olarak Nick Neave ile iletişime geçilmiştir. Kendisinden yazılı izin alındıktan sonra orijinali İngilizce olan maddelerin Türkçe'ye çevrilme işlemleri planlanmıştır. Bu süreçte ölçek maddeleri, Psikolojik Danışma ve Rehberlik ile Psikoloji alanında doktora unvanına sahip, lisansüstü eğitimlerini yurt dışında tamamlamış beş akademisyen tarafından birbirinden bağımsız olarak Türkçe'ye çevirileri yapılmıştır. Çeviri işlemleri yaklaşık bir hafta sürmüştür. Çeviri işlemleri tamamlandıktan sonra araştırmacılar tamamlanan ölçek maddelerini birbirleri ile karşılaştırmışlardır. Yapılan karşılaştırmalar sonucunda ölçek maddeleri arasında yalnızca iki madde üzerinde bazı kelime öbekleri açısından farklılık olduğu belirlenmiştir. Bu durum için çoğunluğun altını çizdiği durumlar dikkate alınarak ölçeğin Türkçe taslağı oluşturulmuştur. Hazırlanan taslak form; öncelikle Türk diline uygunluğunu tespit edebilmesi için iki Türkçe dil bilgisi uzmanın daha sonrasında ise ölçme ve değerlendirmeye uygunluğu açısından ise bir ölçme ve değerlendirme uzmanına yönlendirilmiştir. Bu aşamada maddeler ile ilgili herhangi bir olumsuz geribildirim olmadığı tespit edildikten sonra ölçeğin Türkçe nihai formu meydana getirilmiştir.

Veri Toplama Süreci

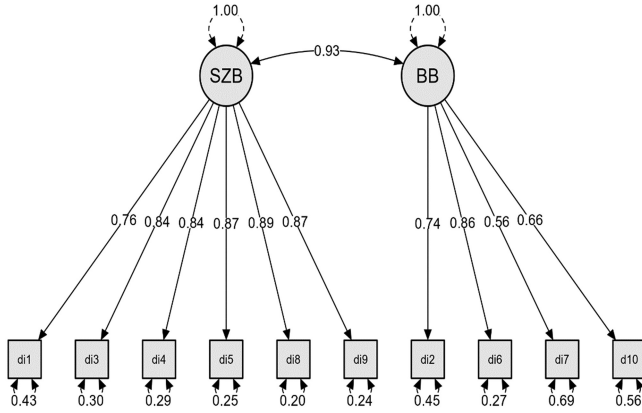
Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türk kültüründe bulunan bireyler üzerinde geçerlik ve güvenilirlik analizlerinin yapılmasına başlamadan önce sorumlu yazar olan araştırmacının üniversitesinin etik kurulundan izni alınmıştır. Araştırmacılar çeviri işlemleri tamamlandıktan sonra Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türkçe formu ve diğer ölçme araçlarını çevrimiçi bir form hâline getirmişlerdir. Araştırmada hazırlanan formda araştırma hakkında detaylı bilgileri verilmiş, araştırmaya gönüllü katılım sağlamak isteyenler ilgili alanları doldurması ile araştırmacının soruları katılımcılara açılmıştır. Veri toplama işlemi çevrimiçi formlar aracılığıyla yaklaşık iki ay boyunca devam etmiştir.

Veri Analizi

Türkçeye uyarlanması yapılan Dijital İstifçilik Ölçeği'nin yapı geçerliğini test etmek amacıyla DFA'dan yararlanılmıştır. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında alan yazında genel olarak kullanılan Biriktirme Envanteri Gözden Geçirilmiş Formu, Sürekli Kaygı Envanteri ve Obsesif Kompulsif Envanteri-Gözden Geçirilmiş Formu kullanılmıştır. Araştırmada ölçme aracının güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla iç tutarlığı, test tekrar test ve iki yarı güvenilirliği hesaplanmıştır. Araştırmada elde edilen korelasyon değerlerinin yorumlanmasında Cohen (1988) önerisi dikkate alınarak .50 ve yukarısı değerlerin büyük, .30 civarında olan ilişkilerin orta, .10 civarında belirlenen ilişkilerin ise düşük düzeyde ilişkiye işaret ettiği şeklinde değerlendirmede bulunulmuştur. Veriler SPSS 21.0 (IBM Corp.; Armonk, NY, USA) ve JASP 0.16.3.0 programları aracılığıyla değerlendirilmiştir.

Bulgular

Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türkçe'ye çeviri işlemleri tamamlandıktan sonra hazırlanan form 544 yetişkin bireye uygulanmıştır. Analizlerin yapılmasına başlamadan önce, veri seti içerisinde yanlış veya hatalı giriş olup olmadıkları kontrol edilmiştir. Daha sonrasında ölçeğin faktör yapısını test etmek amacıyla DFA ve diğer ölçme araçlarıyla ilişkisini ortaya çıkarmak için korelasyon analizi ve güvenilirlik hesaplamaları yapılmıştır. Elde edilen bulgular sırasıyla verilmiştir.

Şekil 1

Dijital İstifçilik Ölçeği Tek Düzeyli DFA Sonuçları. Not: SZB: Silme Zorluğu Boyutu, BB: Biriktirme Boyutu.

RMSEA için ise $<.08$ ölçüt olarak alındığı görülmüştür (Hu & Bentler, 1999; Kline, 2016). Dijital İstifçilik Ölçeği'nin tek düzeyli DFA sonuçları Şekil 1'de gösterilmiştir.

Dijital İstifçilik Ölçeği'nin yapı geçerliğinin test edilmesine yönelik yürütülen tek düzeyli DFA sonucunda elde edilen modelin uyum iyiliği değerleri incelenmiştir ($\chi^2=115,75$, $SD=34$, $\chi^2/SD=3,40$, $NFI=0,996$, $CFI=0,997$, $RMSEA=0,066$ ve $SRMR=0,036$). Dijital İstifçilik Ölçeğinin uygulanan örneklem üzerinde tek düzeyli yapısının doğrulanması için yürütülen DFA sonucunda elde edilen modelin uyum indeks değerlerinin alan yazında vurgulanan değerlere göre iyi düzeyde uyum gösterdiği (Kline, 2016; Tabachnick & Fidell, 2014) ifade edilebilir. Şekil 1'de görüldüğü üzere ölçek maddelerine yönelik faktör yük değerlerinin silme zorluğu alt boyutunda .76 ile .89 arasında, biriktirme alt boyutunda ise .58 ile .86 arasında oldukları belirlenmiştir. Ayrıca z değerleri de anlamlı olup 35,039 ile 88,740 arasında değişmektedir ($p < .001$). Bu sonuçlar maddelerin gizil faktörleri yeterince temsil ettiğini göstermektedir. Alan yazın incelendiğinde faktör yük değerlerine ilişkin bir kesme değeri konusunda fikir birliğinin olmadığı görülmektedir. Örneğin, Field (2013) faktör yük değeri olarak .40'dan büyük faktör yük değerlerini önermektedir. Tabachnick ve Fidell (2014) ise faktör yük değerleri olarak .32 (zayıf), .45 (orta), .55 (iyi), .63 (çok iyi) ve .71 (mükemmel) kesme noktalarını önermektedir. Bu öneriler dikkate alındığında faktör yüklerinin oldukça iyi olduğu sonucuna varılmıştır. Sonuç olarak bulgular incelendiğinde Dijital İstifçilik Ölçeği'nin veri elde edilen örneklem üzerinde doğrulandığını ortaya çıkarmıştır. Diğer bir ifade ile 10 madde, iki faktörden oluşan Dijital İstifçilik Ölçeği'nin iyi bir uyum gösterdiği ve bireylerin dijital istifçilik düzeylerini belirlemede uygulanabilir olduğu ifade edilebilir. Dijital İstifçilik Ölçeği'ne ait standardize edilmiş faktör yük değerleri, maddelere ait varyans değerleri ve orijinal ölçeğe ait faktör yük değerleri Tablo 1'de sunulmaktadır.

Ölçüt-Bağıntılı Geçerlik Çalışması

Dijital İstifçilik Ölçeği, Biriktirme Envanteri Gözden Geçirilmiş Formu, Sürekli Kaygı Envanteri ve Obsesif Kompulsif Envanteri-Gözden Geçirilmiş Formu ölçüt bağıntılı geçerlik çalışmasında kullanılarak bu ölçeklerden elde edilen puanlar arasındaki korelasyonlar incelenmiştir. Bu amaçla ilk olarak veri seti incelenmiş ve değişkenlerin tümünün çarpıklık ve basıklık değerlerinin normal dağılım sergilediği belirlenmiştir. Bu noktada değişkenler arasındaki ilişkiler Pearson korelasyon analizi ile incelenmiştir. Bu bağlamda değişkenlere ait betimsel değerler, korelasyon sonuçlarına Tablo 2'de yer verilmiştir.

Yürütülen korelasyon analizi sonucunda dijital istifçiliğin silme zorluğu boyutu ile biriktirme envanteri toplam puanı ($r=.58$, $p < .01$), obsesif-kompulsif belirtiler toplam puanı ($r=.53$, $p < .01$) ve sürekli kaygı toplam puanı ($r=.38$, $p < .01$) arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür. Ayrıca dijital istifçiliğin biriktirme boyutu ile biriktirme envanteri toplam puanı ($r=.52$, $p < .01$), obsesif-kompulsif belirtiler toplam puanı ($r=.47$, $p < .01$) ve sürekli kaygı toplam puanı ($r=.32$, $p < .01$) arasında pozitif yönde istatistiksel olarak anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür. Söz konusu bulgular, Dijital İstifçilik Ölçeği'nin ölçüt bağıntılı geçerliğine sahip olduğunu ortaya çıkarmıştır.

Tablo 1. Dijital İstifçilik Ölçeği'ne Ait Standardize Edilmiş Faktör Yük Değerleri, Maddelere ait Varyans Değerleri ve Orijinal Ölçeğe Ait Faktör Yük Değerleri

Maddeler	λ	R^2	Orijinal Ölçeğe ait Madde Faktör Yük Değerleri
<i>Silme Zorluğu Alt Boyutu</i>			
1. Eski veya kullanılmayan dosyaları silmekte çok zorlanırım.	0,76	,57	0,72
3. Bazı dosyaları silmek, sevilen birini silmek gibidir.	0,84	,70	0,90
4. Bazı dosyaları silersen daha sonra bu konuda endişelenirim.	0,84	,71	0,84
5. Bazı dosyaları silmek zorunda kalmaya fazlasıyla direnirim.	0,87	,75	0,71
8. Bazı dosyaları silmek, bir parçamı kaybetmek gibidir.	0,89	,80	0,88
9. Bazı dosyaları silmeyi düşünmek, beni duygusal açıdan rahatsız ediyor.	0,87	,76	0,88
<i>Biriktirme Alt Boyutu</i>			
2. İşimle doğrudan ilgili olmasa bile dijital dosyalar biriktirme eğilimindeyim.	0,70	,55	0,67
6. Bazı dosyaların bir gün yararlı olabileceğine fazlasıyla inanıyorum.	0,67	,73	0,89
7. Kaç tane dijital dosyaya sahip olduğumu hatırlamıyorum.	0,51	,31	0,86
10. Elimde çok fazla dosya olduğu için bazen bazı dosyaları bulmakta zorlanıyorum.	0,68	,44	0,64

Tablo 2.
Değişkenlere Ait Betimsel İstatistik Değerleri ve Korelasyonlar

Faktör	$\bar{X}$	SS	Çar.	Bas.	1	2	3	4	5	6
SZB	18,87	9,84	0,48	-0,81	1					
BB	13,40	5,88	0,39	-0,56	0,76**	1				
BE	29,11	14,34	0,59	0,45	0,58**	0,52**	1			
OKB	38,03	17,73	0,18	-0,51	0,53**	0,47**	0,54**	0,63**	1	
SKE	47,03	9,34	0,28	0,07	0,38**	0,32**	0,38**	0,53**	0,53**	1

Not: ** $p < ,01$, SZB: Silme Zorluğu Boyutu, BB: Biriktirme Boyutu, BE: Biriktirme Envanteri Toplam Puanı, OKB: Obsesif Kompulsif Envanteri Toplam Puanı, SKE: Sürekli Kaygı Envanteri Toplam Puanı

Tablo 3.
Dijital İstifçilik Ölçeğinin İç Tutarlık ve Test Tekrar Test Güvenirliği ve İki Yarı Güvenirlik Katsayıları

Ölçek	İç Tutarlık	İki Yarı Güvenirlik	Test-tekrar Test Güvenirliği
Silme Zorluğu Boyutu	.92	.87	.83
Biriktirme Boyutu	.76	.78	.78

Güvenirlik Çalışmasından Elde Edilen Bulgular

Dijital İstifçilik Ölçeği'nin güvenilirlik çalışmalarına yönelik olarak yürütülen çalışmalar sonucunda iç tutarlık, test tekrar test güvenirliliği ve iki yarı güvenirliliği katsayıları Tablo 3'te gösterilmiştir.

Yürütülen güvenilirlik analizler sonucunda Dijital İstifçilik Ölçeği'nin silme zorluğu boyutuna ait iç tutarlık katsayısı (α) .92, test-tekrar test güvenirliliği ($r = .83$) ve iki yarı güvenirlilik korelasyon katsayısı ise ($r = .87$) olduğu gözlenmiştir. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin biriktirme boyutuna ait iç tutarlık katsayısı (α) .76, test-tekrar test güvenirliliği ($r = .78$) ve son olarak iki yarı güvenirlilik korelasyon katsayısı ise ($r = .78$) olduğu görülmüştür. Alan yazın incelendiğinde iç tutarlık katsayısı değerleri için .70 ve üstü değerlerin uygun olduğu (Kalaycı, 2009; Şencan, 2005), test tekrar test güvenirliliği ve iki yarı güvenirlilik değerleri içinde korelasyon değerlerinin büyük olmasının güvenirliliğin yüksek olduğunu gösterdiğinin ifade edildiği görülmektedir (Field, 2013). Elde edilen bu sonuçlar Dijital İstifçilik Ölçeği'nin iyi düzeyde güvenirliliği bulunduğuna işaret ettiği söylenebilir.

Tartışma ve Sonuç

Bu çalışmanın amacı, dijital ortamlarda istifleme (biriktirme) davranışının ölçümünde kullanabilmek için araştırmacıların Türk kültüründe kullanabilecekleri, geçerli ve güvenilir bir ölçme aracının uyarlanmasıdır. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin geçerliliğine yönelik yapılan DFA sonucunda, iki boyutlu ve on maddeden meydana gelen orijinal ölçek yapısının Türk kültüründe bulunan yetişkin bireyler örnekleminde doğrulandığını ortaya çıkarmıştır. Yapı geçerliliğini test etmek amacıyla yürütülen DFA sonucuna göre elde edilen modelin uyum indekslerinin tümünün iyi düzeyde olduğu belirlenmiştir (Tabachnick & Fidell, 2014). Neave ve ark. (2019) tarafından Dijital İstifçilik Ölçeği'nin geliştirilme çalışmasında, silme zorluğu alt boyutunu oluşturan maddelerin faktör yük değerlerinin .71 ile .90 arasında, biriktirme alt boyutunu oluşturan maddelerin faktör yük değerlerinin ise .64 ile .89 arasında oldukları görülmüştür. Diğer taraftan araştırmacılar ölçme aracının güvenirliliğine yönelik yürüttükleri analizler sonucunda; silme zorluğu alt boyutu için iç tutarlık katsayısının (α) .95, biriktirme alt boyutu için iç tutarlık katsayısının ise (α) .87 olduğu belirlenmiştir (Neave ve ark., 2019). Mevcut çalışmada kapsamında yürütülen DFA sonucunda silme zorluğu alt boyutuna ilişkin maddelerin faktör yük değerlerinin .76 ile .89 arasında, biriktirme alt boyutuna ilişkin maddelerin faktör yük değerlerinin ise .51 ile .70 arasında oldukları görülmüştür. Diğer taraftan ölçme aracının güvenirliliğine yönelik yürütülen analizler sonucunda; silme zorluğu alt boyutu için iç tutarlık katsayısının (α) .92 ve biriktirme alt boyutu için iç tutarlık katsayısının ise (α) .76 olarak hesaplandığı görülmüştür. Elde edilen hem yapı geçerliliği bulgularının hem de güvenilirlik bulgularının orijinal ölçeğin bulguları ile oldukça benzerlik gösterdiği ifade edilebilir. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin Türk kültürüne uyarlama çalışması kapsamında elde edilen bulgular, ölçme aracının Türkçe formunun geçerli ve güvenilir olduğuna işaret etmektedir. Sonuç olarak, araştırmacıların dijital istifçilik davranışlarını belirlemeye yönelik yapılması muhtemel araştırmalarında kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu söylenebilir. Dijital İstifçilik Ölçeği'nin ölçüt bağımlı geçerlik çalışması kapsamında yapılan korelasyon analizi sonucunda silme zorluğu ve biriktirme puanı ile; biriktirme envanteri toplam puanı, obsesif-kompulsif belirtiler toplam puanı ve sürekli kaygı toplam puanı arasında pozitif yönde anlamlı ilişkilerin olduğu görülmüştür. İlgili alan yazın incelendiğinde bireylerin kaygı düzeyleri arttıkça dijital istifçilik düzeylerinde de artış olduğu gözlenmiştir (Sedera ve ark., 2022). Diğer bir çalışmada ise bireylerin fiziksel istifçilik, obsesif-kompulsif bozukluk, anksiyete, depresyon ve kararsızlık düzeylerinde görülen artış ile birlikte dijital istifçilik düzeylerinde de artışın olabileceği ortaya çıkmıştır (Thorpe ve ark., 2019). Elde edilen bu sonuçların mevcut araştırma sonuçlarıyla tutarlık gösterdiği ifade edilebilir.

Dijital istifçilik davranışının ölçülmesine yönelik Türkiye'de daha önceden geliştirilmiş bir ölçme aracı bulunmamaktadır. İstifleme bozukluğunun dijital ortama evrildiği bu dönemde özellikle teknolojiyi yoğun kullanan kişilere Türk kültüründe kullanabilecekleri bir ölçme aracı sunmanın konuyla ilgili yapılacak çalışmaların artması yönünde bir katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Ayrıca ölçme araçlarında yer alan madde sayılarının fazla olması, katılımcıların sorulara dikkatleri dağılmadan doğru cevap verebilme ve araştırmaya istekli olarak katılma düzeyleri düşebilmektedir. Bu durum da elde edilecek sonuçların geçerlik ve güvenilirlik düzeylerine etkileyebilmektedir. 10 madde gibi az soru barındırıyor olması, bu ölçme aracının araştırmacılara kullanım kolaylığı olarak da katkı sağlayacağı söylenebilir. Elde edilen bulguların yanı sıra çalışmanın bazı sınırlılıkları da mevcuttur. Çalışmanın 18-38 yaş aralığında bulunan yetişkin bireyler ile sınırlı kalmasıdır. Kişisel anlamda dijital ortamlarda aşırı istiflemenin belirlenebilmesi için teknolojiyi yoğun bir şekilde kullanan aktif ve mezun üniversite öğrencilerinden bir örneklem grubu oluşturulmuştur. Fakat verilerin istiflenmesi sadece kişisel anlamda değerlendirilmemelidir. İşyerindeki etkinlik, üretkenlik ve bilgi yönetiminin tümü aşırı veri istiflemeyen olumsuz etkilenebileceğinden veri istiflemenin bir işletme üzerindeki etkisi büyük olabilir (Gormley & Gormley, 2012). İleriye dönük yapılacak psikometrik çalışmalarda, işyerindeki dijital istifleme davranış kalıplarını ölçebilmek adına farklı kurum ve işletmelerde çalışanlarla çalışma tekrarlanabilir. Son olarak, teknoloji çağıyla beraber

hayatımıza giren yeni kavramlardan biri olarak dijital istiflemenin Türk kültüründe ve farklı kültürlerde yaygınlığı, istiflemeye neden olabilecek ilişkili değişkenler ve dijital istifleme sonucunda ortaya çıkabilecek psikolojik, davranışsal ya da sosyal etkilerin neler olduğunun araştırılmasına yönelik çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Etik Kurul Onayı: Bu çalışma için etik kurul onayı Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi'nden (Tarih: 28.12.2022, Sayı: 2022/312) alınmıştır.

Katılım Onamı: Araştırmaya katılan çalışma grubundan yazılı onam alınmıştır.

Hakem Değerlendirmesi: Dış bağımsız.

Yazar Katkıları: Fikir – Ç.B.Ç.; Denetleme – Ç.B.Ç.; Kaynaklar – Ç.B.Ç., F.K.; Malzemeler – Ç.B.Ç., F.K.; Veri Toplanması ve/veya İşlemesi – Ç.B.Ç., F.K.; Analiz ve/veya Yorum – F.K.; Literatür Taraması – Ç.B.Ç.; Yazıyı Yazan – Ç.B.Ç., F.K.; Eleştirel İnceleme – Ç.B.Ç., F.K.

Çıkar Çatışması: Yazarlar çıkar çatışması bildirmemişlerdir.

Finansal Destek: Yazarlar, bu çalışma için finansal destek almadıklarını beyan etmişlerdir.

Ethical Committee Approval: Ethics committee approval was received for this study from Recep Tayyip Erdoğan University (Date: 28.12.2022, Number: 2022/312).

Informed Consent: Written consent was obtained from the study group who participated the research.

Peer-review: Externally peer-reviewed.

Author Contributions: Concept – Ç.B.Ç.; Supervision – Ç.B.Ç.; Resources – Ç.B.Ç., F.K.; Materials – Ç.B.Ç., F.K.; Data Collection and/or Processing – Ç.B.Ç., F.K.; Analysis and/or Interpretation – F.K.; Literature Search – Ç.B.Ç.; Writing Manuscript – Ç.B.Ç., F.K.; Critical Review – Ç.B.Ç., F.K.

Declaration of Interests: The authors declare that they have no competing interest.

Funding: The authors declare that this study had received no financial support.

Kaynaklar

- American Psychiatric Association [APA] (1994). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-IV)* (4th ed). American Psychiatric Association.
- American Psychiatric Association [APA] (2013). *Diagnosis and statistical manual of mental disorders (DSM-5)* (5th ed). American Psychiatric Association.
- Ayyagari, R., Grover, V., & Purvis, R. (2011). Technostress: Technological antecedents and implications. *MIS Quarterly*, 35(4), 831–858. [CrossRef]
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed). Lawrence Erlbaum Associates.
- Cushing, A. L. (2013). "It's stuff that speaks to me": Exploring the characteristics of digital possessions. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 64(8), 1723–1734. [CrossRef]
- Demirhan, N., & Yorulmaz, O. (2012). Biriktirme Envanteri-Gözden Geçirilmiş Formu'nun Türkçe'ye uyarlanması ve yetişkin örnekleminde psikometrik özelliklerinin incelenmesi (Adaptation of Saving Inventory-Revised Form and examination of its psychometric characteristics in a Turkish community sample). Poster Presentation. 17. National psychology congress, April, 25–28. Istanbul.
- DiStefano, C., & Morgan, G. B. (2014). A comparison of diagonal weighted least squares robust estimation techniques for ordinal data. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 21(3), 425–438. [CrossRef]
- Field, A. (2013). *Discovering statistics using IBM SPSS Statistics* (4th ed). Sage Publications Ltd.
- Foa, E. B., Huppert, J. D., Leiberg, S., Langner, R., Kichic, R., Hajcak, G., & Salkovskis, P. M. (2002). The obsessive-compulsive Inventory: Development and validation of a short version. *Psychological Assessment*, 14(4), 485–496. [CrossRef]
- Frost, R. O., & Hartl, T. L. (1996). A cognitive-behavioral model of compulsive hoarding. *Behaviour Research and Therapy*, 34(4), 341–350. [CrossRef]
- Frost, R. O., Steketee, G., & Grisham, J. (2004). Measurement of compulsive hoarding: Saving inventory revised. *Behaviour Research and Therapy*, 42(10), 1163–1182. [CrossRef]
- Gormley, C. J., & Gormley, S. J. (2012). Data hoarding and information clutter: The impact of cost, life span of data, effectiveness, sharing, productivity and knowledge management culture. *Issues in Information Systems*, 13, 90–95.
- Hu, L. T., & Bentler, P. M. (1999). Cut off criteria for fit indexes in covariance structure analysis: Conventional criteria versus new alternatives. *Structural Equation Modeling: A Multidisciplinary Journal*, 6(1), 1–55. [CrossRef]
- Kalaycı, Ş. (2009). SPSS uygulamalı çok değişkenli istatistik teknikleri. Asil Yayınları.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed). Guilford Press.
- LeCompte, A., & Öner, N. (1975). Durumluk-süreklilik kaygı envanterinin Türkçe'ye adaptasyon ve standardizasyonu ile ilgili bir çalışma. IX. Milli Psikiyatri ve Nörolojik Bilimler Kongresi Çalışmaları, 457–462.
- Li, C. H. (2016). The performance of ML, DWLS, and ULS estimation with robust corrections in structural equation models with ordinal variables. *Psychological Methods*, 21(3), 369–387. [CrossRef]
- Luxon, A. M., Hamilton, C. E., Bates, S., & Chasson, G. S. (2019). Pinning our possessions: Associations between digital hoarding and symptoms of hoarding disorder. *Journal of Obsessive-Compulsive and Related Disorders*, 21, 60–68. [CrossRef]
- Morein-Zamir, S., Papmeyer, M., Pertusa, A., Chamberlain, S. R., Fineberg, N. A., Sahakian, B. J., Mataix-Cols, D., & Robbins, T. W. (2014). The profile of executive function in OCD hoarders and hoarding disorder. *Psychiatry Research*, 215(3), 659–667. [CrossRef]
- Morrison, J. (2014). *DSM-5 made easy the clinician's guide to diagnosis*. Guilford.
- Neave, N., Briggs, P., McKellar, K., & Sillence, E. (2019). Digital hoarding behaviours: Measurement and evaluation. *Computers in Human Behavior*, 96, 72–77. [CrossRef]
- Öner, N. (2012). *Türkiye'de kullanılan psikolojik testlerden örnekler: Bir başvuru kaynağı* (7. bs.). Seçkin Yayınevi.

- Saxena, S. (2011). Pharmacotherapy of compulsive hoarding. *Journal of Clinical Psychology*, 67(5), 477–484. [CrossRef]
- Sedera, D., Lokuge, S., & Grover, V. (2022). Modern-day hoarding: A model for understanding and measuring digital hoarding. *Information and Management*, 59(8), 103700. [CrossRef]
- Şencan, H. (2005). *Sosyal ve davranışsal ölçümlerde güvenilirlik ve geçerlilik*. Seçkin Yayınları..
- Spielberger, C. D., Gorsuch, R. L., & Lushene, R. E. (1970). *The State-Trait Anxiety Inventory (test manual)*. Consulting Psychologists Press..
- Stevens, J. P. (2009). *Applied multivariate statistics for social sciences* (5th ed). Routledge Taylor & Francis Group..
- Sweeten, G., Sillence, E., & Neave, N. (2018). Digital hoarding behaviours: Underlying motivations and potential negative consequences. *Computers in Human Behavior*, 85, 54–60. [CrossRef]
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2014). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson Education.
- Thorpe, S., Bolster, A., & Neave, N.. (2019). Exploring aspects of the cognitive behavioural model of physical hoarding in relation to digital hoarding behaviours. *Digital Health*, 5, 2055207619882172.
- van Bennekom, M. J., Blom, R. M., Vulink, N., & Denys, D. (2015). A case of digital hoarding. *BMJ Case Reports*, 2015. [CrossRef]
- Vitale, F., Janzen, I., & McGrenere, J. (2018). Hoarding and minimalism: Tendencies in digital data preservation. Conference on Human Factors in Computing Systems. Montreal, QC, Canada. [CrossRef].
- Yorulmaz, O. (2015). Obsesif kompulsif ve travma ilişkili bozukluklar. İçinde M. Şahin (Çev.). *Anormal psikoloji* (12. baskı, ss. 201–223). Nobel.